

BOLYAI FARKAS ELMÉLETI LÍCEUM
MAROSVÁSÁRHELY

***A szexualitás szekularizációja, avagy a
felszabadult szexualitás „szabadsága”***

Kiss Botond István, Bús Zoltán Tamás, XI. A

Témavezető tanár neve: Dr. Puskás Attila

Beosztás: Szociológia

2012

1. Elméleti bevezető

1.2. A szexualitás fogalma

A szexualitás több jelenség komplex együttese, ezért részenkénti definíciók léteznek, és eleve értelmetlen a szexualitás egészére vonatkozó kérdésfeltevés, mivel arra, a fogalom definíciója értelmében konkrét választ képtelenség megfogalmazni.¹ A WHO (World Health Organization) szerint: „A szexualitás az egész emberi lét központi aspektusa, s magában foglalja a nemet, a nemi identitást és szerepeket, a szexuális orientációt, az erotikát, gyönyört, intimitást és a reprodukciót. A nemiség kifejeződik gondolatokban, fantáziákban, vágyakban, hiedelmekben, attitűdökben, értékekben, viselkedésekben, szokásokban, szerepekben és kapcsolatokban. A szexualitást befolyásolja a biológiai, pszichológiai, szociális, gazdasági, politikai, etikai, jogi, történelmi, vallási és szellemi tényezők interakciója.”² A *Lexikon der Erotik* így határozza meg a szexualitás fogalmát: „Minden olyan testi és lelki folyamatot magában foglal, amelyek közvetlenül vagy közvetve a nemiség egyéni és társadalmi vonatkozásaival függenek össze. A szexuális viselkedés az ember alapszükségletei közé tartozik, nemcsak a fajfenntartás miatt, hanem főleg a hozzá kapcsolódó élvezet és kielégülés miatt.”³

1.2. A szekularizáció fogalma

A szekularizáció a modern vallástudomány, elsősorban a vallásszociológia valamint a keresztény teológia fogalma, amely a vallásnak és az egyházi, vallási közösségeknek a mindennapi társadalmi és egyéni életből való – legalább részleges – kiszorulását jelöli.⁴

1.3. A szexualitás szerepe az európai társadalom alapján

Európa kultúráját főleg a kereszténység határozza meg. Tekintettel arra, hogy a kereszténység csak bizonyos feltételek mellett támogatja a szexuális megnyilvánulásokat, az európai társadalom vallásos rétege, a vallásos ember számára csak az helyes, ha a vallási szabályoknak megfelelően éli meg. A szekularizált ember számára teljesen más értéket képvisel a nemiség, hisz nem lévén korlátozva vallási szabályok által, másképp látja és gyakorolja a szexualitást.

¹ Vö. www.rubicon.hu/magyar/oldalak/szexualitas_utodnemzes_vagy_omkereses/; Letöltve: 2012.11.25.

² Vö. www.szexualpszichologia.hu/alapfogalmak.htm; Letöltve: 2012.11.25.

³ Vö. *idem*.

⁴ Vö. www.enc.hu/1enciklopedia/fogalmi/valltud/szekularizacio.htm; Letöltve: 2012.11.25.

A kereszténység a maga során az egyiptomi, a görög, a római kultúrákban gyökerezik, a zsidó mellett, ezért a kérdésünkre csak ezek vázlatos ismertetése adhat helyes választ. Korunk szexuális mentalitását véleményünk szerint meghatározza az „1968 – as szexuális forradalom”.

1.3.1. A természetes szexualitás Egyiptomban

Az egyiptomi teremtetéstörténetben demiurgosz (világteremtő szellem) Ré-Atum-Khepri köpéssel vagy önkielégítéssel teremtette meg Sut (levegő), Tefnut (nedvesség) isteneket. Ezek későbbi gyermekei, utódai: Geb (föld istene), Nut (ég istene). A szexualitás elméleti és rituális jelenlétét a különféle ezzel kapcsolatos rítusok bizonyítják (pl. Ápisz bika).⁵

1.3.2. Az integrált szexualitás az ókori görög társadalomban

A görögök a természet termékenységét tisztelték, ide kapcsolódik a szexualitás kérdése is. Az igazi természetvallás a Dionüszosz-kultuszban konkretizálódik, amely kezdetben a nők vallása volt. Az orgiasztikus rítus éjszaka folyt, mivel ez, a féktelenség ünnepe lévén nem fért össze Apolló Nap-kultuszával, a „nappali fegyelemmel”, a görög mértékletességgel és renddel. Ennek hatására megjelenik a hivatalos és társadalmilag elfogadott phallosz-tisztelet, ill. a hetérák kultusza.⁶ Idővel a dionüszoszi misztériumvallásban a kultusz jellege megváltozik, ui. a valóságtól való eksztatikus elrugaszkodás kerül előtérbe, az emberben rejlő isteni kibontakoztatására irányul.⁷ Az orgiának spirituális jellege lesz. A görögöknél a szexualitás, a szexuális motívum társadalmilag integrált módon elfogadottá és szükségessé válik.⁸

1.3.3. A szexualitás a törvény „rabságában” az ókori Rómában

Az ókori Rómában más szemlélet uralkodik. A *bacchanáliák* megfékezéséért háttérbe szorul a női jelleg, nem tolerálják a hetérákat. Az „éroszt legyőzi a törvény, a vallást az államiság, a nőt a férfi”. A tisztaság kerül előtérbe, mint *norma* (ld. Veszta szüzek). Teljesen megváltozik a szexualitás társadalmi jelentősége is. Nem meghatározó a vallási szempont, hanem a nemi vágynak, a bujaságának, a bűn kérdéséhez kötődik. Az orgia nem szent aktus, hanem kicsapongás, így társadalmi megkülönböztetést és kirekesztettséget von maga után.⁹

⁵ Vö. M. Eliade, *Vallási hiedelmek és eszmék története, I. kötet*, 81-82.

⁶ Vö. W. Schubart, *Religion und Eros*, 47-64.

⁷ Vö. M. Eliade, *Vallási hiedelmek és eszmék története, II. kötet*, 106.; 220-225.

⁸ Vö. W. Schubart, *Religion und Eros*, 47-64.

⁹ Vö. *idem*

1.3.4. A szexualitás, mint „bűn” a kereszténységben

A kereszténység ebben a kérdésben a római társadalmi és erkölcsi modellt követi. Tiltja a paráznaságot, bármilyen szexuális megnyilvánulást, amely nem a házasság keretein belül és nem gyermeknemzés céljából történik. Ennek oka, hogy a szexualitást összekapcsolja az ősbűn tanával, amit Szt. Ágoston (354–430) alapozott meg a Pelágiusszal való vita során. Ágoston a Róm 5,12-re hivatkozva úgy vélte, hogy Ádám bűne szexuális úton száll át minden emberre.¹⁰ Ennek máig következményei lettek az európai szexualitásról alkotott felfogásban.

Ennek ellenére a kereszténységben is érvényesül a szexualitás, elsősorban a Mária-kultuszban, de más formában. Mária a termékenység szimbóluma, egy 13. sz-i provanci erotikus hullám szerint ő a Madonna, és előtérbe kerül a szerelem gondolata is. A fejlődésnek a protestantizmus véget vetett. Luther és Kálvin a kereszténységben integrált keleti misztériumok ellen szállnak síkra a „vissza a kereszténység gyökereihez” mottó alapján, szerintük a Mária-tisztelet bálványimádása. Így a kereszténység elveszti eredeti bensőségességét. A középkorban léteznek más irányzatok is, mint pl. a keresztény misztika. A természeti vallásokhoz hasonlóan, boszorkányságban is (16.sz.) a természetfölöttivel való szexuális jellegű kapcsolat kerül előtérbe. De a jelenség más szokásokban is továbbél. Többnyire katolikus országokban ma is léteznek „phallosz-szentek”, de ide sorolható a karnevál is.¹¹ Elsősorban a nyugati kereszténységben (katolicizmus) fedezhetjük fel a szexualitás egyházilag is tolerált társadalmi jelenlétét.

1.4. 1968 – Szex, mint forradalom

Bár a történelemben végig előfordultak szexuális devianciák, a társadalmak – érdekük szerint, önvédelemből –többé-kevésbé elítélték, vagy visszaszorították azokat. A fordulatot a '68-as szexuális forradalom jelentette, melyről ebben a kérdésben elérte célját.¹² Nyomai elsősorban a zenében, a filmművészetben és a mentalitásváltásban fedezhetők fel. A forradalom legfontosabb célkitűzése, hogy a szexualitás tabu-jellege ha nem is egészen, de részben megszűnjön. Célja az volt, hogy az emberek beszéljenek a szexről, legalább a partnerükkel, a barátokkal is, legyen jelen sajtótermékekben, amik adjanak tanácsokat a szexuális élet teljesebbé tételéhez.¹³ Úgy vélték, hogy a szexről beszélni kell, mert egyrészt ez az, amit minden ember aktívan gyakorol majdnem egész életében, viszont félelmetesen keveset tud róla, mert nem lehet a nyugati

¹⁰ Vö. B.J. Hilberath (ed.), *A dogmatika kézikönyve*, 189-190.

¹¹ Vö. W. Schubart, *Religion und Eros*, 47-64

¹² Vö. zona.hu/article/1273/mara-sok-megvalosult-1968-almaibol-ii-resz.html#article_rest; Letöltve: 2012.11.25.

¹³ Vö. www.szexualisforradalom.hu/bevezeto/bevezeto.html; Letöltve: 2012.11.25.

civilizációban rendesen kibeszélni a témát annak az évezredes tabu-jellege miatt.¹⁴ Ennek ellenére úgy tűnik, hogy a 21. században még mindig megfigyelhető az a jelenség, hogy egyesek nehezen beszélnek a szexualitásról, sokszor még élettársukkal sem.

2. A dolgozat célja

Dolgozatunk a következő hipotézisen alapszik: az egyház, évezredes teljhatalma miatt teljes mértékben befolyásolta az embereket a szexualitás területén is, hisz ebben vélte felfedezni az ősbűnt. Ezért tiltott bármilyen szexuális megnyilvánulást, egyedüli kivételként a gyermeknemzés céljából történő együttlétet tolerálta. A változást a 20. század hozta, amikor a '68-as szexuális forradalmat követően az emberek nyíltan beszélhetnek a szexualitásról és elvesztette tabu-jellegét. Várhatóan a kevésbé vallásos és nagyon vallásos személyek, ill. a különböző korosztályok és felmért csoportok véleménye, látásmódja nagymértékben különbözik.

Kutatásunk során megpróbáltuk felmérni, hogy hogyan viszonyulnak a mai fiatalok a témához. Felmértük, hogy mit jelent számukra a szexualitás, ill. kivel beszélnek róla. A kutatás során a következő kérdések merültek fel, melyekre válaszokat kerestünk:

- Honnan ered az egyház szexualitást kezelő politikája, ill. hogyan alakult ki az „évezredes tabu”? Napjainkban ui. előfordul, hogy egyes személyeknek nehezükre esik beszélni a szexualitásról, még a legközvetlenebb partnerükkel is. Azt kerestük, hogy az „évezredes tabu” kérdése a kereszténységre vezethető-e vissza, hisz annak tanai tiltják a szexuális megnyilvánulásokat, elérve azt, hogy egy teljesen természetes jelenség elvesztette természetes jellegét. Ez remélhetőleg be is bizonyosodik az eredmények alapján.
- Hogyan integrálódott a nemiség az európai társadalomba majd a kultúrába? '68 után ui. a nemiség integrálódása feltételezéseink szerint lassan, de biztosan egyre inkább megvalósul az európai társadalomban, hisz az új generációk már egy teljesen más, modern felfogással közelítenek a témához, amelyet minden bizonnyal a felmérés bizonyít.
- Befolyásolja-e az egyház az emberek szexualitásról alkotott képét? Megpróbáltuk felmérni, hogy mekkora a különbség a vallásos és kevésbé vallásos diákok/felnőttek gondolkodásmódjában, amennyiben nemiségről van szó, figyelembe véve a vizsgált személyek egyházi hovatartozását, ill. azt, hogy mennyire fontos az illetőnek a vallási hit megélése.

¹⁴ [Vö. zona.hu/article/1273/mara-sok-megvalosult-1968-almaibol-ii-resz.html#article_rest](http://Vö.zona.hu/article/1273/mara-sok-megvalosult-1968-almaibol-ii-resz.html#article_rest); Letöltve: 2012.11.25.

3. Anyag és módszer

A kutatásunkban vizsgált populáció Marosvásárhely és környéke 345 lakosából áll, felekezeti hovatartozás, szociális-, ill. anyagi helyzet szempontjából vegyes. A populáció 3 alcsoportra osztható: líceumot végző diákok csoportja (a Bolyai Farkas Elméleti Líceum diákjai) 115-en, orvostanhallgatók csoportja (Marosvásárhelyi Orvosi és Gyógyszerészeti Egyetem hatodéves hallgatói) 115-en, és idősebb generáció csoportja 115-en.

A megcélzott populáció a líceumot végző diákok csoportja. Elsősorban őket mértük fel, valamint összehasonlítás gyanánt megkérdeztük az idősebb generációkat is (végzős egyetemisták, szülők, tanárok).

Kutatásunk során kérdőívet használtunk (ld. melléklet).

4. Eredmények

A „számodra mit jelent a szexualitás kérdésre” mindhárom korcsoportnál a válaszok megoszlása szinte azonos: legtöbbször az élvezetet (57%) és az egymás iránti szeretet kimutatását (82%) jelenti (1.ábra). Ha a válaszokat a vallásos hit megélése szempontjából vizsgáljuk, észrevesszük, hogy a vallásos emberek jóval kisebb százaléka (40%) tartja élvezetnek a szexualitást, mint a magukat egyáltalán vagy kevésbé vallásosnak tartók (70%) (2. ábra). Ugyanakkor ez utóbbiak közül csupán 12% százalék tartja a szexualitást szent dolognak.

Arra a kérdésre, hogy kivel beszélnek erről, a különböző korcsoportoknál igen magas arányban találjuk a „barátok” választ (50-85%) (3.ábra). A gimnazisták válaszai között sajnos kevés a „szüleimmel”, „család” válasz (25%), a felnőtteknél a barát és család (pár) válaszok megoszlása szinte azonos, de 22%-uk egyáltalán nem beszél a szexualitásról. Ez utóbbiak azt jelzik, hogy minél vallásosabb valaki, annál kevésbé beszél a szexualitásról. Jóllehet a megkérdezettek 2-3%-a tartja tabunak a nemiséget, mégis keveset beszélnek róla, a felmérésben résztvevők csupán 30%-a ad több mint egy választ arról, hogy kivel beszél a szexualitásról.

A megvizsgált populációban az egyház és a vallási nevelés nem, vagy kis mértékben befolyásolja a szexualitásról alkotott képet és a szexuális viselkedést (4.,5. ábra). A vallásosságtól függetlenül a kérdezettek véleménye a fenti kijelentést erősíti (6. ábra). Ennek ellenére egy szexualitás-centrikus fesztivállal a vallásos emberek nem értenének egyet (7.,8. ábra).

A meztelenség és vallásosság közti összefüggést tekintve eredményeink megfelelnek elvárásainknak. A megkérdezettek döntő többsége egy ismert meztelen szobor felállítását

normálisnak tartaná, de a vallásos emberek többsége oda nem illőnek ítéli. Ugyanakkor a vallásos emberek normálisnak tartják a szentképeken a „meztelen testek felöltöztetését” (9.10. ábra).

Az abortusszal kapcsolatosan a középiskolások és egyetemisták véleménye megoszlik, a szülők hozzáállása viszont a tudatosabb gondolkodást tükrözi, számottevően ritkábban javasolva a terhesség megszakítását (27%). A vallásosság meghatározza a művi abortusszal kapcsolatos véleményt, viszont a mélyen vallásosak körében meglepően nagy a terhesség megszakítását javasolók aránya (18,18%) (11. és 12. ábra).

A nemi élet elkezdését úgy a korcsoportok szerinti megoszlás, mint a vallásosság szempontjából a megkérdezettek többsége 16-18 ill. 18-20 év közé helyezik. Fontosnak találjuk kiemelni, hogy a “20 év felett” választ adók aránya igen kicsi és nagy részük mélyen vallásos (13. és 14. ábra).

A diákok a szexualitással leginkább a TV-ben, zenében és az interneten találkoznak (15. ábra).

5. Következtetések

1. Az ókori egyiptomi, görög természetvallásokban a szexualitás integrált.
2. A nemiség első korlátozásai az ókori Rómában jelentkeztek.
3. A keresztény vallás tiltotta a szexuális megnyilvánulásokat, kivétel ez alól a gyermeknemzés. Kialakulásában nagy szerepet játszott a római vallás, ugyanakkor meghatározó szerepet mégis Szt. Ágoston rossz fordításának tulajdoníthatunk, ugyanis ez volt az egyik fő kiváltó oka a szexualitás félreértelmezésének.
4. Az 1968-as szexuális forradalom következtében a szexualitás ismét nagyobb teret kapott.
5. Ma a szexualitás egyre nagyobb teret kap függetlenül a korcsoporttól.
6. A szexuális forradalom ugyan szabad teret harcolt ki a nemiségnek, de még ma is tovább él a társadalomban az évszázados tabu. De megfigyelhető, hogy a fiatalok körében egyre kevésbé elterjedt az említett felfogás, ami bizonyítja a szexualitás folyamatosan integrálódását.
7. A vallásos emberek rendellenesnek tartják a meztelenség megnyilvánulásait, de számukra sem szent a szexualitás. Ebből arra következtethetünk, hogy valóban szekularizálódott a nemiség.
8. Tekintettel arra, hogy a fiatalok túlnyomó többsége nem részesül szexuális nevelésben családon belül, és ezért főként a TV-ből, az internetről és zenéből informálódnak, mondhatjuk, hogy mindezek hozzájárulnak a szexualitásról alkotott összkép kialakulásához.

6. Könyvészet

B. J. Hilberath (ed.), *A dogmatika kézikönyve*, Vigilia, Budapest 1996.

M. Eliade, *Vallási hiedelmek és eszmék története I-II. kötet*, Osiris, Budapest 1998.

W. Schubart, *Religion und Eros*, C.H. Beck, München 1966.

www.rubicon.hu/magyar/oldalak/szexualitas_utodnemzes_vagy_omkereses/; letöltve 2012.11.25.

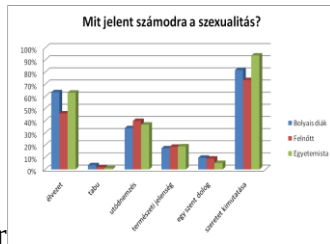
www.szexualisforradalom.hu/bevezeto/bevezeto.html; letöltve: 2012.11.25.

www.szexualpszichologia.hu/alapfogalmak.htm; letöltve: 2012.11.25.

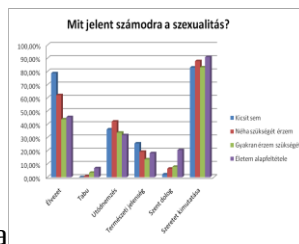
www.zona.hu/article/1273/mara-sok-megvalosult-1968-almaibol-ii-resz.html#article_rest;
letöltve: 2012.11.25.

www.zona.hu/article/1273/mara-sok-megvalosult-1968-almaibol-ii-resz.html#article_rest;
letöltve: 2012.11.25.

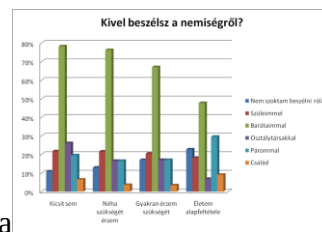
7. Ábrák

1.ábra

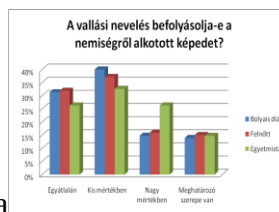
a2.ábra

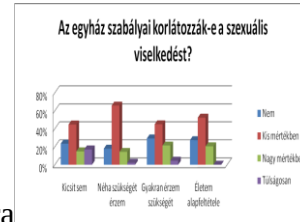
3.ábra

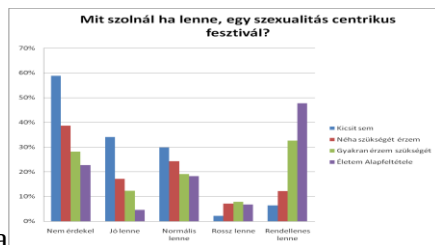
4.ábra

5.ábra

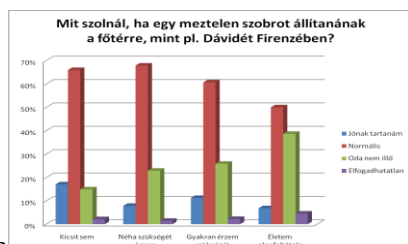
6.ábra

7.ábra

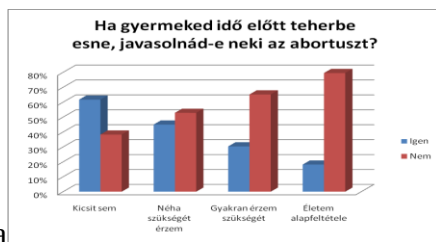
8.ábra

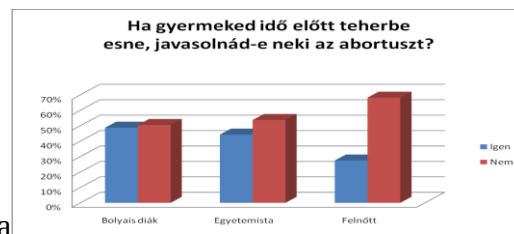
9.ábra

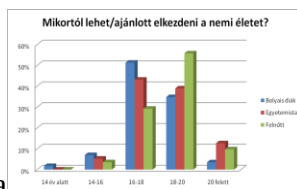
10.ábra

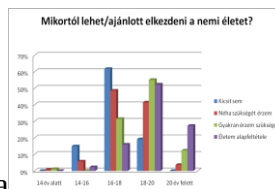
11.ábra

12.ábra

13.ábra

14.ábra

15.ábra

9.Kérdőív

1. Nemed:

- ☐ Férfi
- ☐ Nő

2. Korcsoportod:

- ☐ 14-18
- ☐ 18-25
- ☐ 26-60
- ☐ 61-99

3. Legmagasabb iskolai végzettséged:

- ☐ általános iskola
- ☐ szakközépiskola folyamatban
- ☐ szakközépiskolai érettségi
- ☐ gimnázium folyamatban
- ☐ gimnáziumi érettségi
- ☐ egyetem

4. Egyházi hovatartozásod:

- ☐ katolikus
- ☐ református
- ☐ unitárius
- ☐ adventista
- ☐ baptista
- ☐ egyéb:

5. Számodra mit jelent a szexualitás? (Több válasz is adható)

- ☐ élvezet
- ☐ tabu
- ☐ utódnemzés
- ☐ természeti jelenség
- ☐ Egy szent dolog
- ☐ Az egymás iránt érzett szeretet kimutatásának egyik formája

6. Szerinted a vallási nevelés befolyásolja-e a szexualitásról alkotott képedet?

- ☐ Egyáltalán nem befolyásolja
- ☐ Kis mértékben befolyásolja
- ☐ Nagy mértékben befolyásolja
- ☐ Meghatározó szerepe van

7. Szoktál-e beszélni a szexualitásról, és ha igen, kivel?(több válasz is adható)

- ☐ Nem
- ☐ Szüleimmel
- ☐ Legjobb barátommal/barátaimmal
- ☐ Osztálytársakkal
- ☐ Egyéb.....

8. Szerinted az egyház szabályai korlátozzák-e a szexuális viselkedést, szokást napjainkban?

- ☐ Nem
- ☐ Kis mértékben
- ☐ Nagy mértékben
- ☐ Túlságosan

9. Mit gondolnál, ha a főtérrre egy meztelen szobrot állítanának, mint pl. Dávidét Firenzében?

- ☐ jónak tartanám
- ☐ Normálisnak tartanám
- ☐ Oda nem illőnek tartanám
- ☐ Elfogadhatatlan dolognak tartanám

10. Hol találkozol nyilvánosan „szex-motívum”-al?

- ☐ Könyvekben
- ☐ TV-ben
- ☐ Zenében
- ☐ Iskolai oktatásban
- ☐ Irodalomban
- ☐ Interneten
- ☐ Egyéb.....

11. Mit gondolsz arról, hogy a szentképeken a meztelen testeket „felöltöztették”, mint pl. a Sixtusi kápolnában?

- ☐ Nem izgat
- ☐ Jónak tartom
- ☐ Normális dolog
- ☐ Elfogadható dolog
- ☐ Rossz dolog
- ☐ Természetellenes dolog

12. Mit szólnál, ha lenne egy fesztivál a városban, aminek középpontja a szexualitás (nemi szervek ábrázolásával és erotikus jelleggel)?

- ☐ Nem érdekel
- ☐ Jó lenne
- ☐ Normális lenne
- ☐ Rossz lenne
- ☐ Gusztustalannak/rendellenesnek tartanám

13. Részt vennél-e egy ilyen fesztiválon?

- ☐ Igen
- ☐ Nem

14. Ha a gyermeked idő előtt teherbe esne, javasolnád-e neki az abortuszt?

- ☐ Igen
- ☐ Nem

15. Mennyire fontos számodra a vallásos hit megélése?

- ☐ Kicsit sem
- ☐ Néha szükségét érzem
- ☐ Gyakran érzem szükségét
- ☐ Életem alapfeltétele

16. Milyen félelmeid vannak a szexualitással kapcsolatban?

- ☐ Terhesség
- ☐ Nemi betegségek
- ☐ Karrier félbeszakítása
- ☐ Egyéb.....

17. Szerinted mikortól lehet/ajánlott elkezdni a nemi életet?

- ☐ 14 év alatt
- ☐ 14-16
- ☐ 16-18

18. Karikázd be, hogy hol élsz?

Vidék

Város

10. Tartalomjegyzék

1. Elméleti bevezető	1
1.2. A szexualitás fogalma	1
1.2. A szekularizáció fogalma	1
1.3. A szexualitás szerepe az európai társadalom alapján	1
1.3.1. A természetes szexualitás Egyiptomban	2
1.3.2. Az integrált szexualitás az ókori görög társadalomban	2
1.3.3. A szexualitás a törvény „rabságában” az ókori Rómában	2
1.3.4. A szexualitás, mint „bűn” a kereszténységben	3
1.4. 1968 – Szex, mint forradalom	3
2. A dolgozat célja	4
3. Anyag és módszer	5
4. Eredmények	5
5. Következtetések	6
6. Könyvészet	7
7. Ábrák	8
8. Kérdőív	9
9. Tartalomjegyzék	11